

Nr 91.

Av herr **Boberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag angående tullen å frukt.*

I årets statsverksproposition förordas fullständigt slopande av frukt-tullen under månaderna jan.—juli och dess bibehållande vid oförändrat belopp under återstående fem månader. Åtgärden motiveras med den ökade förbrukningen av färsk frukt och densamma värde för folkhälsan och folknäringen, sakförhållanden som icke från något håll lära bestridas. Ävenså påpekas, att tullsatsen under månaderna jan.—juli icke spelar någon roll som skydd för den inhemska fruktodlingen. Det kan dock ifrågasättas, huruvida ej den tullpliktiga tiden lämpligare borde förläggas till månaderna aug.—jan., emedan tillgången på mogen svensk frukt kan vara riklig under januari. Våra förnämligare fruktsorter såsom Gravensteiner, Åkerö, Melon m. fl. kunna i regel förvaras till januari eller längre.

Det har i tidigare framställningar till riksdagen påpekats, hurusom vår inhemska fruktodling hotas med fullständig ruin på grund av den utländska importen, varemot gällande tullsats av 10 öre per kilogram icke är något verksamt skydd. I anledning härav har föreslagits en förhöjd tullsats under de tider av året, då i allmänhet riklig tillgång på svensk frukt förefinnes, framställningar som dock ej vunnit riksdagens bifall. Den nu föreslagna förändringen medför intet ökat skydd för den svenska fruktodlingen, men väl uppstår en överhängande fara, att densamma än mer än förr blir bortglömd i konkurrensen. Med den stora omfattning och fulländade organisation, som handeln med utländsk frukt nu ernått och efter tullens delvisa slopande sannolikt än mer kommer att nå, synas oss mycket små utsikter förefinnas, att frukthandlarna komma att, även vid god tillgång på svensk frukt, under några få av årets månader överge sin leverantör i importhamnen och övergå till handel med svensk vara, säkerligen ej så länge prisskillnaden på grund av tullen utgör högst 10 öre per kilogram. Den föreslagna tullfriheten kommer antagligen, om den ej kompenseras av höjning under de tider, då inhemska frukt finnes att tillgå, att stimulera importen därhän, att den svenska frukten året om blir ställd utanför.

Detta vore ur flera synpunkter beklagligt dels emedan de många småodlarna (här gäller det uteslutande sådana) komma att förlora en för dem mycket välbehövlig inkomst, dels emedan under normala år stora mängder svensk frukt finge förfaras och utgifterna för den ökade fruktkonsum-

tionen oavkortade gå till utlandet. Man lär i detta fall ej kunna möta med invändningen, att om fruktodlingen ej är lönande här i landet på grund av klimatiska förhållanden m. m., så böra odlarna ägna sig åt andra och mera lönande kulturer. Fruktodlingen har nämligen, som den inom vårt land bedrivs och bör drivas, en tvåfaldig uppgift, en ekonomisk och en estetisk, och kan ej uppgivas utan att båda bli lidande. Huvudparten av svensk frukt skördas nämligen i hemträdgårdarna, som anläggas i det dubbla syftet, dels att ge hemmets närmaste omgivning det ökade skönhetsvärde, som en välordnad fruktträdplantering medför, dels också genom planteringen småningom vinna ett välbehövt ekonomiskt stöd genom fruktens försäljning. Bortfaller eller förminskas sistnämnda möjlighet, lär detta icke kunna äga rum utan att ofördelaktigt påverka hemmens närmaste omgivning genom vanvårdnad eller försummad plantering. Det är befogat framlägga det mycket allvarliga spørsmålet, om vi ha råd härtill. Vårdnaden om hemmens yttre i vad mån detta beror på den synnerligen betydelsefulla faktorn — en vårdad plantering — är i vårt land så pass eftersatt, att vi sannerligen ej ha råd riskera en tillbakagång därutinnan. Man lär ej kunna förneka, att de talrika landsbygdshem, som existera under ekonomiskt små, ja tryckta förhållanden, än mindre bli i stånd att tillgodose hemmets trevnad genom trädgårdsanläggning, när utsikterna till ekonomiskt tillskott från denna ytterligare försämrats.

Redan vårt i förhållande till våra sydligare grannländer kargare klimat lägger avsevärda hinder för ernående av den ökade hemtrevnad, som trädgården skänker. Skola dessa ogynnsamma förhållanden ytterligare skärpas genom trädgårdarnas förfall? Bör ej snarare intresset, det starka, varma intresset inriktas på en hemträdgårdarnas förkovran? Men det bör i detta sammanhang med skärpa betonas, att flertalet av vårt lands egnahemsinnehavare, större och mindre, icke ha råd att nedlägga kostnader och arbete på trädgården om föga eller intet står att återvinna i form av inkomster för försålda produkter. För trevnaden blott kan man av ekonomiska skäl ej ikläda sig några avsevärda offer. I gynnsammare klimat kan trädgården ordnas med betydligt ringare offer av arbete, pengar och tid. Naturen underlättar där i väsentlig grad odlarens möda, men det oaktat torde hans produktion i många fall vara bättre skyddad än våra under ogynnsamma förhållanden arbetande odlares.

Man beräknar, att inom vårt land för närvarande finnas omkring 9 miljoner fruktträd planterade, som under normala år lämna en skörd av cirka 90 miljoner kilogram. Även om en avsevärd del utgöres av mindre väl utvecklade hushållsfrukt, representerar dock denna skördekvantitet, därest den kommer till full användning, ett betydande värde. Tyvärr ha dock under goda fruktår massor såväl av hushållsfrukt som god bordsfrukt fått förfaras, samtidigt som konsumenterna använt importfrukt, som helt behärskat marknaden. Följderna härav ha också visat sig i minskat intresse såväl

för nyplantering som för värden av redan befintliga fruktträd. En ändring härutinnan lär ej vinnas enbart genom ett ringa statsanslag till propaganda för användande av svensk frukt. Andra och verksammare åtgärder erfordras. Så helt inriktad, som frukthandeln nu är på försäljningen av den utländska frukten, lär den svenska ej kunna återvinna och utveckla sin marknad med mindre åt densamma beredes ett verksamt skydd under de tider, då fruktmarknaden till väsentlig del kan fyllas av den inhemska produktionen.

Man möter vid framställningen härom vanligen invändningen att den svenska fruktens ogynnsamma avsättningsförhållanden väsentligen bero av bristfällig försäljningsorganisation samt av mindre sorgfällig behandling och sortering. Detta är bidragande men ej avgörande orsaker, de gynnsammare odlings- och transportförhållandena för den utländska frukten äro avgörande faktorer. Så länge ej den svenska fruktodlingen genom ett verksamt skydd beredes något andrum i konkurrensen, lära våra odlare ej förmå att åstadkomma det arbete och de kostnader, som krävas för försäljningens rationella organisation och för fruktens omsorgsfullare packning och behandling. Å andra sidan har man grundad anledning förutsätta, att en förhöjning av skyddet under de månader, när svensk frukt finnes i marknaden, med därav följande förbättrade avsättningsmöjligheter, skulle medföra en avsevärd uppryckning i fråga om fruktträdens vård samt beträffande försäljningsorganisationen och fruktens behandling.

En höjning av tullsatsen till det dubbla under månaderna augusti—januari skulle för konsumenterna till fullo kompenseras genom tullens fullständiga slopande under motsvarande tidrymd. Sannolikt komme ej heller den ökade tullsatsen att medföra motsvarande höjning i pris, emedan importen säkerligen ej komme att avstanna. Men en möjlighet beredd dock den svenska frukten att göra sig gällande i marknaden. Under rika fruktår förfaras nu stora partier fullgod svensk frukt, vilket innebär stora förluster icke blott för de många småodlarna, som väl behövde en liten inkomst från sin trädgård, utan jämväl för landet i sin helhet.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att rubriken nr 107 i tulltaxan erhåller följande ändrade lydelse: Fruktar andra slag ej särskilt nämnda under tiden 1 februari—30 juli fria, under tiden 1 augusti—31 januari 1 kilogram 20 öre.

Stockholm den 21 januari 1929.

Carl Boberg.
K. J. Gustafsson.
Jonas Andersson.
Olaus Pettersson

Adolf Dahl.
Karl Mellén.
Gottfr. Karlsson.
Erik Forssberg.

M. Svensson.
August W. Johansson.
Elof B. Andersson.
Erik Anderson.